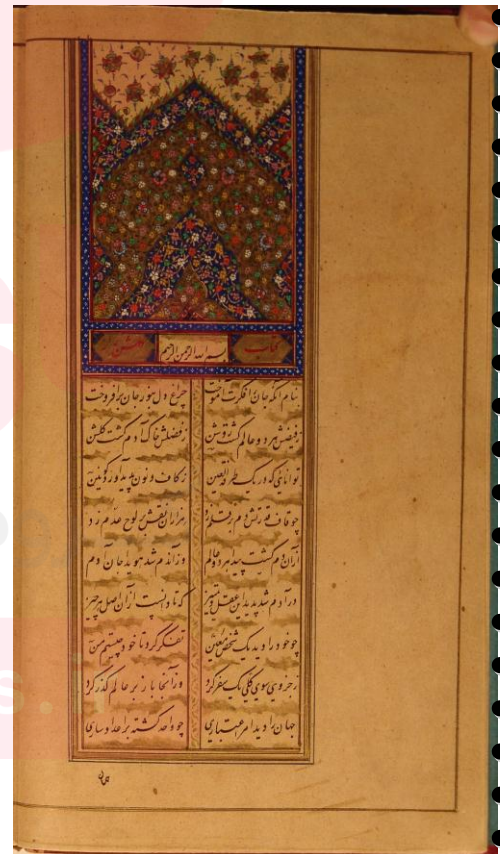

به نام آنکه جان را
فکرت آموخت

شعر ستایش

ی درسی

آموزشی عصر

www.my-dars

سلام دوستان و همکاران محترم

با توجه شعر ستایش که تازه در کتاب ششم آمده است به بررسی مختصر آن می پردازیم.

ضمنا توجه داشته باشیم که تدریس در کلاس معمولی با فوق برنامه برای سمپاد متفاوت است.

شروع کار با تصویری از درس

مختصری در باب نام درس (ستایش) و تحمیدیه

آشنایی با قالب شعر و نمایش گرافیکی آن

آشنایی با معنا ابیات

آشنایی با شاعر و آثارش

طرح چند سوال از دوبیت اول درس

www.my-dars.ir

ستایش

به نام آن که جان را فکرت آموخت

چراغ دل به نور جان برافروخت	به نام آن که جان را کثرت آموخت
ز فیض خاک آدم، گشت گلشن	ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن
حق اندر وی ز پیدایی است پنهان	جهان، جلد، فروغ نور حق، دان
بزد از بهر او، چشم دگر جوی	خرد را نیست تاب نور آن روی
نشانی داده اند از دیده‌ی خویش	در او هر چه بگفتند از کم و بیش
همه عالم، کتاب حق تعالی است	به نزد آن که جانش در تجلی است

شیخ محمود شبستری، گلشن راز

ص ۱

تحلیل شعری ستایش

همراه فارسی ششم

تحمیدیه چیست؟

به بخش آغازین دیوان‌ها و کتاب‌های نویسندگان که در حمد و ستایش خداوند است تحمیدیه می‌گویند

ستایش، اسم مصدر است از مصدر «ستودن» یعنی، خوبی‌های کسی را بیان کردن و در مورد خداوند؛ یعنی، سپاسگزاری از نعمات خداوند و حمد و ثنای او

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir

نوع این شعر، مثنوی است و نام مثنوی؛ یعنی، دو تایی، به این جهت به این نوع شعر داده اند که قافیه‌های آن دو تا دو تا هماهنگ است چون هر بیت قافیه جداگانه‌ای دارد. مثنوی برای موضوعات طولانی مانند داستان، عرفان، حماسه و... مناسب است چون قافیه‌ها مرتباً تغییر می‌کند و حتی تکرار آن هم اشکالی ندارد و شاعر هیچ‌گاه دچار کمبود قافیه نمی‌شود.

نمودار قافیه در مثنوی

&-----	&-----
\$-----	\$-----
#-----	#-----

فارسی ششم تحلیل شعر ستایش

	معنای شعر	بافارسی ششم همراه باشید	ص ۲
P	چراغ دل به نور جان برافروخت	به نام آن که جان را نکرت آموخت	بیت اول
A	ز فیض خاک آدم، گشت گلشن	ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن	بیت دوم
D	از بخشش او هر دو جهان آشکار و روشن شد و نیز از بخشش او گل آدم گلشن و ارز شمن شد	جهان، جمله، فروغ نور حق، دان	بیت سوم
R	حق اندر وی ز پیدایی است پنهان		
I	تمام جهان را روشنی و فروغی از نور خدا بدان و نشانه‌های خدا در همه‌ی پدیدهای جهان نهفته است		

کسی که دل و جانش با نور خدا روشن شده است همه‌ی دنیا را کتاب شناخت خداوند می‌داند

بافاری ششم همراه باشید
معنای شعر

ص ۴

PA
یت چهارم
DA

خرد را نیست تاب نور آن روی / بزد از بهر او، چشم دگر جوی

عقل انسان توانایی دیدن آن نور را ندارد برای دیدن نور حق چشم دیگری را پیدا کن

RI

یت پنجم

در او هر چه بگفتند از کم و بیش / نشانی داده اند از دیدهی خویش

هر کس هر چه درباره ی خدا گفته است (چه کم و چه زیاد) با چشم خود دیده و بیان کرده نه آنچه که واقعیت است

یت ششم

به نزد آن که جانش در تجلی است / همه عالم، کتاب حق تعالی است

کسی که دل و جانش با نور خدا روشن شده است بهر ی دنیا را کتاب شناخت خداوند می داند

معرفی شاعر

فارسی ششم تحلیل شعر ستایش

سعدالدین محمودبن امینالدین عبدالکریمبن یحیی شبستری (معروف به: شیخ محمود شبستری) یکی از عارفان و شاعران سده هشتم هجری است. سال تولد او را گوناگون و از جمله ۶۸۷ ه.ق. دانسته اند. محل تولد این عارف نام آور قصبه شبستر در نزدیکی شهر تبریز است. او در سال ۷۲۰ ه.ق. در سن ۳۳ سالگی وفات یافته و در زادگاهش شبستر مدفون است. در اوایل زندگی، تبریز بروز و غلبه قدرت مغولها را شاهد بود، که خود نوعی هرج و مرج فکری را سبب می گردید.

معرفی کتاب

مثنوی گلشن راز مهم ترین و مشهورترین اثر منظوم محمود شبستری است که در بردارنده اندیشه های عرفانی وی می باشد. با وجود حجم اندکش، این کتاب یکی از یادگارهای پرارزش و بلندنام ادبیات عرفانی کهن فارسی است، که در آن بیان مفاهیم صوفیانه با شور، شوق، و روانی ویژه ای همراه گردیده است. مطابق شیوه معمول عطار و مولانا، در این جا نیز، از حکایات و تمثیلات برای بیان و عرضاً مؤثر معانی عرفانی و حکمی استفاده شده است.

آثار

- ۱- حق البقین ۲- سعادت نامه ۳- مرآت المحققین ۴- کنز الحقایق ۵- گلشن راز

معنای واژه های درس ستایش

فکر ت : اندیشه و تفکر	فضل : احسان و بخشش // ضد نقص // جمع آن فضول
گلشن : گلزار - گلستان	فیض : بسیاری و کثرت // بخشش و عطا // جمع آن فیوض و افاض
خرد : عقل	فروغ : نور - پرتو - روشنایی
تاب : توان	دیده : در اینجا یعنی چشم
عالم : جهان	تجلی : پیدا شدن
تعالی : بلند مرتبه	

فارسی ششم تحلیل شعر ستایش

به سوالات پاسخ دهید

۱- قالب شعر

۲- تعداد جمله های هر بیت

PADARI

ستایش

به نام آن که جان را فکرت آموخت

به نام آن که جان را فکرت آموخت
 ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن
 جهان، جلد، فروغ نور حق، دان
 خرد را نیست تاب نور آن روی
 در او هر چه بگفتند از کم و بیش
 به نزد آن که جانش در تجلی است
 چراغ دل به نور جان برافروخت
 ز فیضش خاک آدم، گشت گلشن
 حق اندر وی ز پیدایی است پنهان
 بزد از بهر او، چشم دگر جوی
 نشانی داده اند از دیده ی خویش
 همه عالم، کتاب حق تعالی است

شیخ محمود شبستری، گلشن راز

www.my-dars.ir

به نام آن که جان را فکرت آموخت

تعداد جمله

۳ چراغِ دل به نورِ جان برافروخت

۲ ز فیضِ خاکِ آدم، گشت گلشن

۲ حق اندر وی ز پیدایی است پنهان

۳ بُرد از بهر او، چشمِ دگر جوی

۲ نشانی داده‌اند از دیده‌ی خویش

۲ همه عالم، کتابِ حق تعالی است

به نام آن که جان را فکرت آموخت

ز فضلش هر دو عالم، گشت روشن

جهان، جمله، فروغِ نورِ حق، دان

خرد را نیست تابِ نورِ آن روی

در او هر چه بگفتند از کم و بیش

به نزد آن که جانش در تجلی است

شیخ محمود شبستری، گلشن راز

با فارسی ششم همراه باشید

با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید

توضیح: این نوع کار و تمرین برای کلاس های استعداد های درخشان است از آموزش در کلاس معمولی که باعث کسالت و خستگی می گردد پرهیز شود.

بدر نام آن که جان را کثرت آموخت چراغ دل به نور جان برافروخت

۱- مفعول مصراع اول و دوم

۲- نقش کلمه ی ((را)) در مصراع اول

۳- تعداد جمله های بیت اول

۴- زمان فعل های بیت

۵- نوع فعل از نظر گذر و ناگذر

۶- ترکیب ها و نوع آنها

با فارسی ششم همراه باشید

با توجه به بیت به سوالات پاسخ دهید

توضیح: این نوع کار و تمرین برای کلاس های استعداد های درخشان است از آموزش در کلاس معمولی که باعث کسالت و خستگی می گردد پرهیز شود.

بدر نام آن که جان را کثرت آموخت چراغ دل به نور جان برافروخت

۱- مفعول مصراع اول و دوم

۲- نقش کلمه ی ((را)) در مصراع اول
حرف اضافه ((به))

۳- تعداد جمله های بیت اول

۴- زمان فعل های بیت
گذشته // فعل دوم پیشوندی

۵- نوع فعل از نظر گذر و ناگذر
هر دو گذر

۶- ترکیب ها و نوع آنها
چراغ دل - نور جان // اضافی

پاسخنامه با رنگ مشخص شده است
به رنگ های ابیات توجه گردد

www.my-dars.ir

با فارسی ششم همراه باشید

با توجه به بیت بر سوالات پاسخ دهید

ز فضلش هر دو عالم گشت روشن ز فیضش خاک آدم گشت گلشن

۱- تعداد جمله بیت

۲- نوع جمله اول

۳- نهاد جمله اول

۴- گشت چه نوع فعلی است؟

۵- نوع ترکیب ها

با فارسی ششم همراه باشید

با توجه به بیت بر سوالات پاسخ دهید

توضیح: این نوع کار و تمرین برای کلاس های استعداد های درخشان است از آموزش در کلاس معمولی که باعث کسالت و خستگی می گردد پرهیز شود.

بدنام آن که جان را فکرت آموخت چراغ دل به نور جان برافروخت

۱- مفعول مصراع اول و دوم

۲- نقش کلمه ی ((را)) در مصراع اول حرف اضافه ((به))

۳- تعداد جمله های بیت اول ۳

۴- زمان فعل های بیت گذشته // فعل دوم پیشوندی

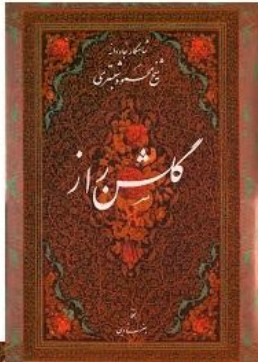
۵- نوع فعل از نظر گذر و ناگذر هر دو گذر!

۶- ترکیب ها و نوع آنها چراغ دل - نور جان // اضافی

پاسخنامه با رنگ مشخص شده است به رنگ های ابیات توجه گردد

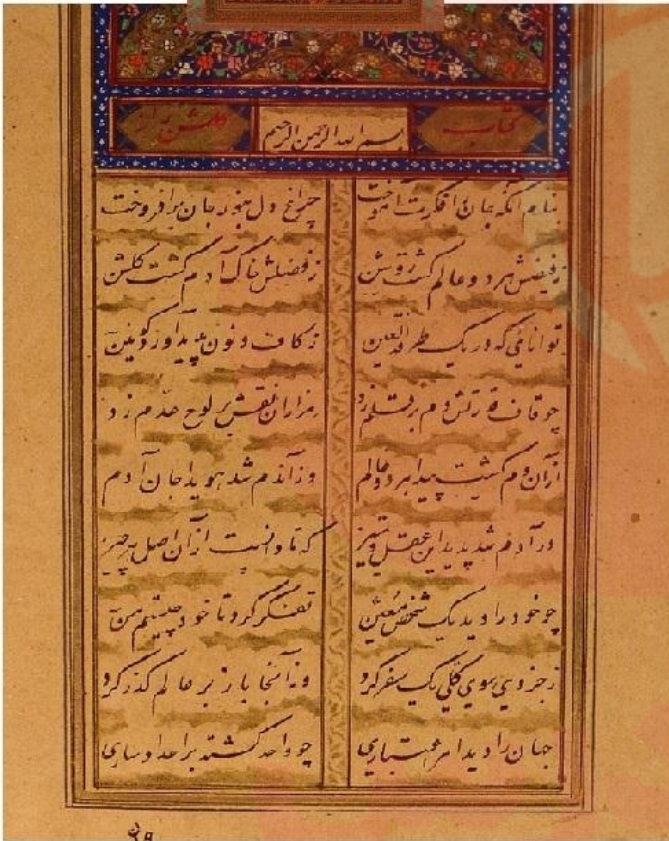
www.my-dars.ir

PADAEI

با فارسی ششم همراه باشید
توضیحات اضافه

بواسطه آیات (اخلاص) و (۶ صف) شکی نیست احد و احمد اسما مبارک باری
تعالی و حضرت محمد است. اما رمز در میم نهفته است. حرف میم در حروف
ابجد عدد چهل یا اربعین است. و از قداست خاصی برخوردار است.
(شعر اشاره به مراتب چهل گانه موجودات و محل تجلی حقیقت محمدی است)

ز احمد تا احد یک میم فرق است
جهانی اندر آن یک میم غرق است
بر او ختم آمده پایان این راه
«در او منزل شده» ادعوا الی الله
مقام دلگشایش جمع جمع است
جمال جانفزایش شمع جمع است

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir